

Analýza vhodnosti umístění

Evropa zažívá boom výstavby koncertních sálů: Hamburk, Luzern, Lahti, Helsinky, Reykjavík, Gateshead, Řím, Porto... jen z posledních let by se dalo vyjmenovat i mnoho dalších. Za výrazným fenoménem nestojí jen rostoucí zájem o vážnou hudbu. Koncertní síně slouží i jako galerie, kavárny, komunitní prostory: jako centrum duchovního života. Jejich výstavbu tedy můžeme chápat jako pozoruhodnou snahu najít protipól obsahově bezduchým komerčním stavbám, které ukusují stále více z prostoru současných měst. Praha doposud stála stranou této snahy. Důvodů, proč na ni navázat, je ovšem víc než dost.

Jestli Češi něčím opravdu významně přispěli evropské kultuře, je to hudba. Zároveň se odborníci shodují, že Praze chybí kvalitní koncertní sál. Rudolfinum má kapacitu jen 1050 míst - pro srovnání, velký sál Berlínské filharmonie nabízí 2440 míst, vídeňský Musikverein okolo 2000. Akustické podmínky Rudolfinu navíc nejsou pro určité typy skladeb vhodné, nemluvě o ne zcela vyhovujícím zázemí. Akustika Obecního domu je ještě problematičtější a kapacita jen o málo vyšší.

V Praze od roku 1989 nevznikla žádná nová veřejná budova, zasvěcená kultuře. Téměř tři desetiletí, která uplynula od revoluce, tedy budou v dějinách pražské architektury představovat pomyslnou mezeru. Stavba nové koncertní síně je příležitostí, jak vtisknout naší současnosti tvář a důstojně ji zapsat do obrazu města. Jsou to přitom právě významné veřejné budovy, které udávají laťku úrovně architektury jako takové. Výstavba budovy filharmonie by mohla znamenat vzpruhu nejen pro přilehlou lokalitu, nýbrž pro stavění v Praze obecně.

Místo, kde by nová budova měla stát, je tedy třeba vybírat s největší péčí. Ze zkoumání Institutu plánování a rozvoje Prahy - který ovšem navazoval na mnoho let trvající diskuse - vzešlo několik parametrů, jež by lokalita měla splňovat.

Koncertní síň by bezpochyby měla stát v těsné blízkosti historického jádra Prahy. Klíčovou podmínkou je i výborná dostupnost všemi druhy dopravy.

Důležitým bodem se jeví blízké sepětí s řekou Vltavou. Vltavské břehy již v minulosti sloužily jako reprezentativní prostranství pro umístění kulturních stánků: od výstavního sálu Mánes, přes Národní divadlo až po Rudolfinum. Tekoucí voda navíc představuje podnět, který může umocnit působení architektury; s motivem zrcadlení proměnlivé říční či mořské hladiny pracuje hned několik oceňovaných realizací koncertních síní.

Další tradiční osou, kolem níž se soustředí významné veřejné budovy, je severojižní magistrála. Dnes poněkud nešťastná dopravní tepna vznikla na místě zbořených pražských hradeb, kde dle původních plánů měla vzniknout pražská obdoba vídeňské Ringstrasse: městské třídy, na níž se jako korále navlékají významné veřejné budovy. Vize zůstala naplněna jen zpolo. Vznikly sice budovy Národního muzea, Státní opery či Muzea hlavního města Prahy, ale vznikla také rušná magistrála. Zapojit tuto dopravní tepnu do organismu města je jedním z nejdůležitějších současných úkolů pražského urbanismu. Výstavba výpravné nové budovy, která s sebou přirozeně váže významné změny přilehlých prostranství, by představovala nepominutelný impuls i pro zkulturnění magistrály.

Přirozeným vítězem takto nastaveného výběru se stal ostrov Štvanice - místo, jemuž je dána velká energie šumícími vltavskými jezy a majestátní polohou vůči Pražskému hradu. Zároveň se jeví jako vhodné zachovat Štvanici jako zelenou oázu mezi hustě zabydleným Karlínem a Dolními Holešovicemi.

Na pomyslné druhé příčce se ocitlo okolí stanice metra Vltavská. Vytvořit zde přitažlivý a důstojný městský prostor nebude snadný úkol: benefity z hlediska tvorby města však mohou být obrovské.

Výstavba filharmonického sálu je příležitostí pozdvihnout na vyšší úroveň celou lokalitu Vltavská, dnes urbanisticky problematickou. Předpolí Hlávková mostu - mimochodem architektonicky velmi kvalitního - dnes trpí právě nezpracovaným působením severojižní magistrály, která se právě zde uplatňuje mnoha mimoúrovňovými kříženími. Přetvořit je ve fungující veřejný prostor, který bude náležitým nástupem kulturního stánku, bude znamenat klíčový krok pro kultivaci magistrály

jako takové. Potenciál vybraného místa je velmi vysoký. Pozoruhodným způsobem mohou zafungovat urbanistické vazby k vysoce kvalitní budově Dopravních podniků, kostelu sv. Antonína a Strossmayerovu náměstí. Investice do této části města se může vysoce zúročit i kvůli přímé návaznosti na jedno z nejdůležitějších pražských transformačních území - Bubny. Stavba filharmonie a kultivace celé lokality může odstartovat úspěšný rozvoj celé oblasti; ostatně příklad Guggenheim Museum v Bilbao nebo Tate Modern v Londýně dosvědčuje, že právě kulturní budovy bývají roznětkou oživení dříve zanedbaných lokalit.

Širší urbanistické řešení i konkrétní architektonický návrh by se podle názoru Institutu plánování a rozvoje Prahy měly stát předmětem mezinárodní architektonické soutěže nejvyšších parametrů. Soutěž navrhujeme jako dvoukolovou. V prvním kole by byl předmětem řešení urbanismus a umístění budovy, spolu s celkovým pojetím předpolí Hlávkova mostu a prostoru Vltavské. V druhém kole půjde o vlastní architektonický návrh budovy.

Projít úspěšně celým procesem architektonické soutěže, přípravy projektu i realizace stavby bude nesnadnou výzvou. Přesto stojí za to o její naplnění usilovat. Koncertní sál je příležitost jak pro vznik kvalitní současné architektury, která Praze tolik chybí, tak pro zvýšení zájmu o kulturu vůbec. Kromě toho svým významem přesahuje nejen hranice Prahy, ale celé České republiky; špičkové koncertní síně nejsou domovem jen místním souborům a divákům, ale účinkujícím a publiku z celého světa. Nová koncertní síň na břehu Vltavy by byla příspěvkem nejen českému, ale i evropskému kulturnímu dění.